

Vägledning med åtgärdsförslag för implementering av färdplan för öppen vetenskap

Om SUHF enkät 2023

Sabina Anderberg
Senior rådgivare
Stockholms universitet

Forskningsdatagruppen

- Arbetar (sedan 2017) på uppdrag av SUHF:s [samordningsgrupp för öppen vetenskap](#).
- **Stödja** lärosätena i deras omställning till ett öppet vetenskapligt system – primärt fokus område **forskningsdata**
- Föreslå **samordnade strategier** och **målsättningar** för att bidra till att främja det nationella arbetet
- Vid **behov ta fram** [rekommendationer och vägledningar](#) (REK 2018:1 Datahanteringsplan, REK 2019:3 styrdokument avseende forskningsdata, REK 2021:1 Färdplan för öppen vetenskap, Vägledning för implementering av färdplan för öppen vetenskap 2022)
- Anordna konferenser och seminarier för att **främja dialog** och **kunskapsutbyte** inom området
- **Representera** SUHF i andra **nätverk** t.ex. [Vetenskapsrådets referensgrupp för öppen tillgång till forskningsdata och EOSC](#)
- Inhämta **synpunkter** och **behov** från lärosätena (t.ex. genom årlig enkät, möten etc.)
- **Förnyat** uppdrag 1 januari 2023 – 31 december 2024

* **Sammansättning från 1 januari 2023**

Elisabeth Strandhagen, tillförordnad föreståndare SND, Göteborgs universitet (ordförande), Sabina Anderberg, senior rådgivare, Stockholms universitet (vice ordförande) Sverker Holmgren, professor, föreståndare, Chalmers tekniska högskola, Lena Molnar, jurist, Örebro universitet, Erik Thorsten, arkivarie, Umeå universitet, Lars Alberius, SUHF:s kansli (sekreterare)

Färdplanens åtta rekommendationer för öppen vetenskap

1. Utforma **styrdokument** och **ramverk** för forsknings- och utbildningsmiljöer
2. Tillhandahålla **tjänster** och **stöd** för hela forskningsprocessen
3. Eftersträva **FAIR** forskningsdata och forskningsresultat
4. Tillhandahålla **infrastruktur**
5. Främja **samarbete** mellan lärosäten och med relevanta aktörer
6. Främja och delta i **internationellt arbete** inom området
7. Främja och utveckla **incitamentsstruktur** för öppen tillgång
8. Säkerställa **upphovsrätt** gentemot förlagen

Vägledning för implementering av färdplan för öppen vetenskap

- Ett **komplement** till Nationell färdplan för öppen vetenskap
- Innehåller **27 övergripande åtgärdsförslag** kopplade till **åtta rekommendationer**
- **Tidsatta** (2022-2026) åtgärder som är gemensamma för alla lärosäten oberoende av storlek eller inriktning
- Ge övergripande **stöd** till **lärosätesledningarna** och möjlighet till lokala anpassningar utifrån gemensamma förslag
- Varje lärosäte har **samma ansvar** och **uppdrag**, men **olika förutsättningar** att nå målen för omställningen – finns **ingen** generell lösning som passar alla i alla delar, men många lösningar kan passa flertalet
- Färdplan för öppen vetenskap och den tillhörande Vägledning för implementering av färdplan för öppen vetenskap **uppdateras** i takt med **omvärldsförändringar**

Om SUHF:s enkät baserad på vägledningens åtgärdsförslag

- **Ny enkät** ersätter tidigare "Forskningsdataenkäten"
- Enkäten baseras på [Vägledning för implementering av färdplan för öppen vetenskap](#)
| **åtta rekommendationer** | **27 åtgärdsförslag** | **19 åtgärder tidsatta till 2022-2023**
- Totalt **33 frågor** inklusive sex tilläggsfrågor
- Enkät utskickad **våren 2023**
- Totalt **38** tillfrågade lärosäten
- Totalt **31** inkomna svar
- **Årlig** enkät **2023-2026** (februari)
- **Enkät svar** publiceras på SUHF:s webbsida www.suhf.se

**I den utskickade enkäten finns en fråga med två gånger (fråga 4 och 5). Det har justerats i sammanställningens numrering.*

Målsättning med årlig enkät

- Hålla frågorna aktuella på **agendan** och skapa **dialog**
- Frågor och svar i enkäten kan **tolkas olika** – ingen exakt sanning, men ger en **inblick** om **förutsättningarna** vid lärosätena
- Bidra till **samordning** i frågor av **gemensam karaktär** och uppmuntra till **utökad samverkan**
- **Skapa förutsättningar** för att forskare **oberoende av lärosätetillhörighet**, har **likartade möjligheter** till tjänster och stöd i övergången till ett öppet vetenskapssystem.
- Ge **stöd** till lärosätena och bidra med **"hjälp till självhjälp"** för det lokala arbetet utifrån gemensamma övergripande rekommendationer och förslag
- Få en **övergripande uppfattning** om **hur går det** för **lärosätena** i omställningen till ett öppet vetenskapligt system
- Förhoppning att **alla lärosäten deltar** under hela kommande tidsperiod
- Ett sätt att **nå ut** till lärosätena och även fråga **hur** SUHF kan **stötta** dem bäst
- Bidra till bättre **nyttjande** av vår gemensamma **resurser**

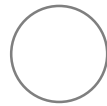
Svarsalternativ enkät

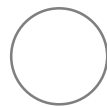
Genomfört

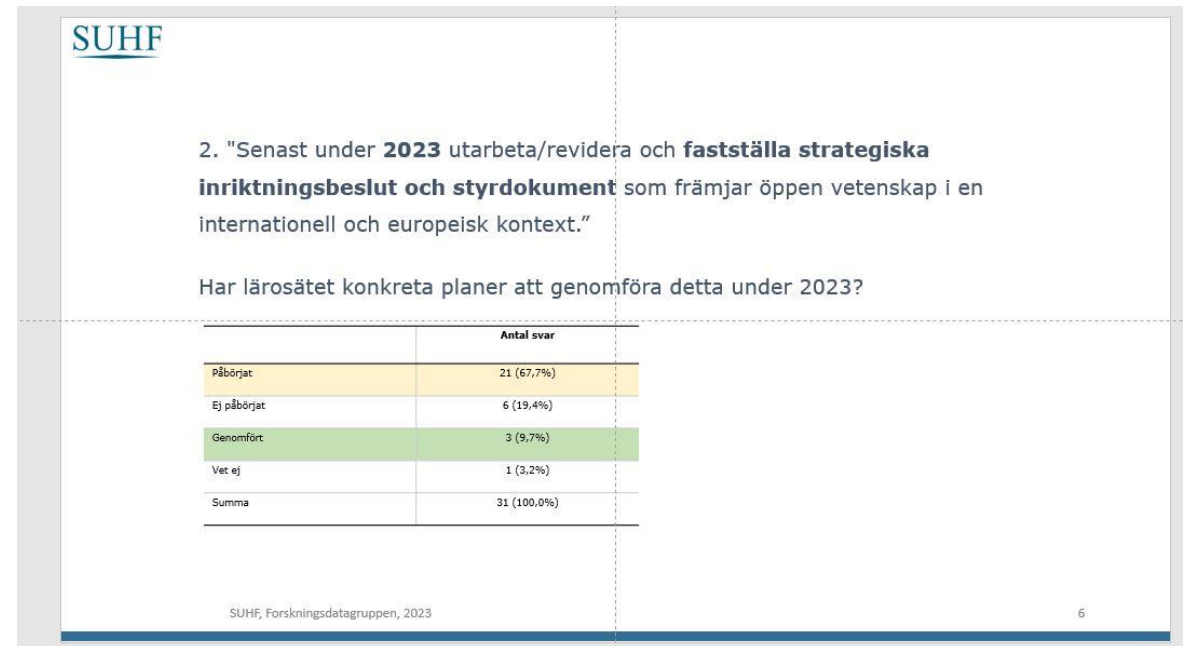
Påbörjat

Ej påbörjat

Vet ej

Sammanfattning 18 åtgärdsförslag 2022-2023

Rekommendation 1 **Styrdokument och ramverk**

(1.1-1.3)

- **Strategisk funktion** vid lärosätesledningen med inriktning på frågor inom öppen vetenskap, **strategiska inriktningsbeslut** och **styrdokument** som främjar öppen vetenskap, säkerställa att **ansvarsfördelningen** för området öppen vetenskap inom lärosätet är tydliggjord och att det finns interna **organisatoriska strukturer**.

Rekommendation 2 **Tjänster och stöd**

(2.1)

- Säkerställa att det finns en **operativ rådgivnings- och stödfunktion** för forskarna i frågor som rör hantering, lagring, tillgängliggörande och bevarande av **forskningsdata**.

Rekommendation 3 **FAIR**

(3.1-3.3)

- Använda **datahanteringsplaner** som praxis för att **FAIR** implementeras i forskningsprojekt redan från början.

Sammanfattning 18 åtgärdsförslag 2022-2023

Rekommendation 3 **FAIR**

(3.1-3.3)

- Fördjupa förståelsen av vad **FAIR** betyder för forskningsdata och andra forskningsresurser, se till att det finns **fora** inom forskningsverksamheten för fördjupad diskussion om öppen vetenskap samt understödja **forskardrivna initiativ** för öppen vetenskap.

Rekommendation 4 **Infrastruktur**

(4.1)

- Tillgodose att lärosätet har en heltäckande och behovsanpassad uppsättning av **e-infrastruktur tjänster**, **arbetsprocesser** och arbetsflöden samt **rådgivning** kring **god hantering av forskningsdata**.

Rekommendation 5 **Samarbete**

(5.1)

- Utveckla och aktivt driva ett utökat gemensamt koordinerat **samarbete** nationellt och internationellt . Utöka **samverkan** mellan lärosätena inom till exempel policyarbete, utbildningsmaterial, utveckla och implementera gemensamma utbildningar, tekniska lösningar och liknande.

Sammanfattning 18 åtgärdsförslag 2022-2023

Rekommendation 6 **Internationellt arbete** (6.1-6.2)

- Hålla sig **informerad** om den **internationella utvecklingen** inom öppen vetenskap och digital infrastruktur, mer **deltagande** i internationella projekt, överväga att gå med i **EOSC-A**, värdera att **signera** relevanta **deklarationer** och **följa upp** med internt arbete i linje med deklARATIONERNA.

Rekommendation 7 **Incitamentstruktur** (7.1)

- **Delta** i **EU-kommissionens arbete** för utveckling av **bedömning av forskning** och den internationella och nationella utvecklingen på området.

Rekommendation 8 **Upphovsrätt** (8.1)

- **Förändra publiceringslandskapet**, **licensiering** till forskningsresultat och forskningsinformation, **akademiskt ägande** av vetenskaplig kommunikation och publicering.

32. "Har SUHF:s färdplan för öppen vetenskap och tillhörande vägledning med förslag på åtgärder varit till nytta vid ditt lärosäte?"

	Antal svar
Ja	20 (64,5%)
Delvis	9 (29,0%)
Nej	2 (6,5%)
Vet ej	0 (0,0%)
Summa	31 (100,0%)

"Ett bra instrument för att lyfta frågorna"

"Visa på styrkor och svagheter"

"Skrivas lite mindre detaljerad och att vissa frågor går i varandra"

"Vara ett stöd för dialog inom det egna lärosätet och mellan lärosäten av liknande storlek"

"Bidra till att hålla frågan om öppen vetenskap på agendan"

"Färdplanen har förtydligat vad som behöver göras rent praktiskt"

"Den tillhörande vägledningen har styrt oss i rätt riktning genom konkretisering av varje rekommendation"

"Bra med vägledningen, dock är vissa av punkterna tydligt färgade av större och etablerade lärosäten med resurser och lösningar på plats"

"SUHF:s färdplan för öppen vetenskap med tillhörande vägledning med förslag på åtgärder bygger inte på en granskning av förutsättningarna för öppenhet inom konstnärlig forskning"

33. "Hur kan **SUHF stötta** ditt lärosäte i **ert arbete** med övergång till ett öppet vetenskapligt system?"

- Gemensamma **seminarier / konferenser**
- Lyfta fram **goda exempel**
- Ta **initiativ** att driva frågor
- Verka för **samordning**
- Ta fram **rekommendationer**
- Arbeta **brett** med flera delar inom öppen vetenskap
- Sprida **information**
- **Bevaka** utvecklingen på området
- **Dialog** lärosätesledning
- **Inspel** till forskningsproposition
- "Svårt att svara på / vet ej"

Bild: <https://pixabay.com/sv/users/info254-423674/>

**Lämna gärna kommentarer om
enkätens utformning
till forskningsdatagruppen**

<https://suhf.se/arbetsgrupper/forskningsdatagruppen/>

**Tack till alla lärosäten
som har fyllt i enkäten!**

www.suhf.se